

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Pyhä-Luoston kansallispuistosta sekä eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 1 §:n 1 momentin B kohdan ja 9 §:n kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Pyhä-Luoston kansallispuistosta. Kansallispuiston perustamisella suojeltaisiin tunturijakso, joka ulottuu maamme eteläisimmältä suurtunturilta Pyhätunturilta Luoston tunturiselänteelle, sekä tunturijaksoa reunustava Keski-Lapin merkittävin yhtenäinen luonnontilainen metsäalue siihen liittyvine soineen ja vesistöineen.

Puisto koostuisi vuonna 1938 perustetusta Pyhätunturin kansallispuistosta ja sen pohjoispuolella sijaitsevasta Luoston alueesta. Näiden kahden alueen yhdistämisellä Keski-Lappiin muodostuisi noin 35 kilometrin pituinen ja noin 14 200 hehtaarin suuruinen kansallispuisto. Kansallispuiston alue sisältyy valtaosin valtioneuvoston 20 päivänä

elokuuta 1998 hyväksymään Natura 2000 -verkostoa koskevaan Suomen ehdotukseen. Kansallispuiston alue kuuluu pääosin myös valtioneuvoston hyväksymien vanhojen metsien suojeluohjelman sekä soidensuojelun perusohjelman mukaisiin alueisiin. Perustettavaksi ehdotetun Pyhä-Luoston kansallispuiston alueen omistaa valtio.

Kansallispuiston perustamisen yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi vuonna 1938 säädettyä lakia eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille siten, että lain Pyhätunturin kansallispuistoa koskevat kohdat kumotaan.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja esityksen tavoitteet

Suomen kansallispuistoverkkoa on kehitetty suunnitelmallisesti 1980-luvun alusta alkaen. Keski-Lapin alueelle on tähän mennessä perustettu yksi kansallispuisto, vuonna 1938 perustettu Pyhätunturin kansallispuisto. Esityksen tavoitteena on täydentää kansallispuistoverkkoa Keski-Lapin alueella laajentamalla Pyhätunturin kansallispuisto vanhojen metsien suojeluohjelmaan ja soidensuojelun perusohjelmaan kuuluville Luoston tunturiselänteiden alueille.

Perustettavaksi ehdotetun kansallispuiston pinta-ala olisi noin 14 200 hehtaaria. Kansallispuiston eteläinen osa, pinta-alaltaan noin 4800 hehtaaria, muodostuisi vuonna 1938 perustetusta Pyhätunturin kansallispuistosta sekä eräistä sitä täydentävistä alueista. Pyhätunturin kansallispuiston perustamissäännökset kumottaisiin lain säätämisen yhteydessä. Kansallispuiston pohjoinen osa koostuisi

puolestaan noin 9400 hehtaarin laajuisesta Luoston alueesta, jonka suojelusta on tehty päätöksiä vanhojen metsien suojeluohjelman, soidensuojeluohjelman ja Natura 2000 -verkostoehdotuksen hyväksymisten yhteydessä. Suurin osa alueesta on ollut varsin pitkään metsätaloudellisten toimenpiteiden ulkopuolella rauhoitettuna Metsähallituksen omilla päätöksillä.

Perustettavaksi ehdotettavan Pyhä-Luoston kansallispuiston alueen maisemallisen rungon muodostaa Pyhätunturilta Luostolle ulottuva noin 35 kilometriä pitkä tunturien jakso. Tunturien jaksoon kuuluu 12 tunturia tai vaaraa, joista korkeimmat ovat Noitatunturi (539 metriä) ja Ukko-Luosto (514 metriä). Tunturit ovat pääosin jyrkkärinteisiä ja kvartsiittisen kivirakan peittämiä. Tuntureita erottavat jyrkät kurut, joista tunnetuin on noin 200 metriä syvä Pyhätunturin Isokuru. Tunturien alarinteitä peittävät yhtenäiset havumetsät, jotka muuttuvat alempana laajoiksi aapasoi-

si.

Pyhä-Luoston tunturiketju kuuluu maailman vanhimpiin kallioperämuodostumiin ja sen geologiseksi iäksi arvioidaan lähes 3000 miljoonaa vuotta. Alueen kallioperä on pääosin kovaa ja niukkaravinteista kvartsiittia, joka on muinaiseen merenpohjaan kerrostuneista hiekoista muodostunut sedimenttikivilaji. Paikoin kvartsiittikerrosten välissä on tuliperäisiä vulkaniitteja ja kalkkikerrostumia, jotka tulevat esiin kurujen seinämissä saaden aikaan poikkeuksellista rehevyyttä muuten karussa kasvillisuudessa. Kvartsiitin seassa esiintyy paikoin ametistia, jota louhitaan puiston keskellä Lampivaaran kaivospiirissä. Pyhätunturin alueella on myös karkeasta sorasta sedimentoitunutta konglomeraattia. Jääkauden sulamisvedet ovat uurtaneet tunturien rinteisiin lieveuomia. Tunturien väliset kurut ovat suurten vesimassojen kuluttamia. Alueen kallioperää peittää pääosin karkea moreeni. Siurunaavan ympäristössä esiintyy myös matalia moreenikumpuja.

Kasvimaantieteellisessä jaottelussa ehdotettavan Pyhä-Luoston kansallispuiston alue kuuluu pohjoisboreaaliseen vyöhykkeeseen ja sen Peräpohjolan lohkokon. Alueen metsät, joiden osuus koko alueen pinta-alasta on noin puolet, kuuluvat valtioneuvoston 27 kesäkuuta 1996 tekemän päätöksen mukaisesti vanhojen metsien suojeluohjelman alueisiin. Metsät ovat pääosin mäntyvaltaisia havusekametsiä. Aluskasvillisuus on tyypiltään pääasiassa varpua ja sammalta. Metsät ovat suureksi osaksi ikäluokaltaan 250 - 300 vuotta vanhoja ja runsaspuustoisia. Laajoilla alueilla, erityisesti Ukko-Luoston ja Lampivaaran lounaispuolella, metsät ovat säästyneet hakkuilta. Hakkuitten seurauksena syntyneitä taimikoita ja nuoria metsiä on lähinnä Huttujärven ja Mustalammen ympäristöissä. Kurissa ja puronvarsissa on reheviä metsiä, jopa pienialaisia lehtoja. Tunturien rinteillä metsä muuttuu suoraan ilman tunturikoivuvyöhykettä avoimeksi tunturikankaaksi tai rakkakivikoksi.

Alueen suot, jotka muodostavat noin kolmasosan koko alueen pinta-alasta, sisältyvät valtioneuvoston 26 maaliskuuta 1981 tekemän päätöksen mukaisesti soidensuojelun perusohjelman alueisiin. Suot kuuluvat Peräpohjolan aapasuovyöhykkeeseen. Suotyyppe-

en jakauma on monipuolinen. Suotyypeistä yleisimmät ovat erilaiset oligo- ja mesotrofiset nevat. Varsinkin Siurunjoen alajuoksulla ja Joutsenenpesäaavalla on runsaasti rehevämpiä soita, kuten lettoja. Suoalueille on tyypillistä lähteiden paljous. Lähteiden joukossa on myös eutrofisia huurresammallähteitä.

Ehdotetun Pyhä-Luoston kansallispuiston alueella on niukasti vesistöjä. Alueen merkittävimmän järven Pyhälammen lisäksi alueeseen kuuluvat myös Siurunjoen ja Pyhäjoen latvaosat, joissa molemmissa on paikalliset taimenkannat.

Ehdotetun puiston alueen lajisto on edustava. Alueella esiintyy valtakunnallisesti uhanalaisia kasvilajeja, kuten putkilokasveihin kuuluvat lettosara, kaitakämmekkä, röyhysara, lettorikko ja neidonkenkä. Alueella esiintyy 80 kääpäälajia, 214 sammallajia ja 183 jäkälälajia, joista useat, kuten kalkkikäpää, kiiltosirppisammal ja varjojäkälä, ovat valtakunnallisesti uhanalaisia. Alueellisesti uhanalaisia kasvi- ja sienilajeja on runsaasti.

Nisäkkäistä alueella elää vakituisesti muun muassa karhu ja saukko.

Alueella on tavattu yhteensä 128 lintulajia, muun muassa maakotka, kurki, laulujoutsen sekä lukuisia pöllölajeja. Alueen linnustosta 81 lajia pesii ja 23 lajia talvehtii alueella säännöllisesti. Lajeista yhdeksän on Suomessa uhanalaiseksi luokiteltua lintulajia ja 26 Suomen kansainvälistä vastuulajia.

Pyhätunturin kansallispuiston alue sisältyy valtioneuvoston 20 päivänä elokuuta 1998 tekemään päätökseen Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksesta ja on siten ehdotettu Euroopan yhteisöjen komissiolle luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi, mukaisena SCI -alueena (kohde *F11300901 Pyhätunturin kansallispuisto*). Alueella esiintyy 15 luontodirektiivin liitteessä I mainittua luontotyyppiä, joista neljä kuuluu erityisesti suojeltaviin luontotyypeihin. Luontodirektiivin liitteen II eläinlajeista alueella elää saukko ja kasvilajeista alueella esiintyy lettorikkoa ja lapinleinikkiä.

Myös Luoston alue sisältyy valtioneuvoston 20 päivänä elokuuta 1998 tekemään päätökseen Natura 2000 -verkoston Suomen eh-

dotuksesta luontodirektiivin mukaisena SCI -alueena (kohde *FII301713 Luosto*). Alueen rajausta on tarkistettu valtioneuvoston päätöksellä 22 tammikuuta 2004. Luoston alueella esiintyy 12 luontodirektiivin liitteessä I mainittua luontotyyppiä, joista kolme kuuluu erityisesti suojeltaviin luontotyyppisiin, sekä liitteen II eläinlajeista saukko, ja kasvilajeista neidonkenkä, lettorikko ja lapinleinikki.

Pyhä-Luoston kansallispuiston perustamisella saatettaisiin pysyvän suojelun piiriin tunturien selänne, joka ulottuu maamme eteläisimmältä suurtunturilta ja metsäsaamelaisen seitapaikalta Pyhätunturilta Luostolle, sekä selännettä reunustava Keski-Lapin merkittävin yhtenäinen metsäalue siihen liittyvine soineen ja vesistöineen. Tunturiselänne metsineen ja soineen luovat maisemallisesti ja luontoarvoiltaan erittäin merkittävän kokonaisuuden.

Maamme tunnetuimpiin luonnonnähtävyyksiin kuuluva alue houkuttelee vuosittain huomattavan määrän matkailijoita. Kansallispuiston perustaminen turvaisi alueen luonnomaisemien säilymisen alueen matkailun tärkeimpänä vetovoimatekijänä. Kansallispuiston perustamisen ja hoidon tavoitteena onkin osaltaan sovittaa suojelu ja matkailukäyttö yhteen siten, että puiston alue säilyisi mahdollisimman luonnontilaisena.

Ehdotettava Pyhä-Luoston kansallispuiston alue täyttää luonnonarvojensa perusteella luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 §:n 2 momentin mukaiset luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset.

Perustettavan kansallispuiston alue on valtion omistuksessa ja puiston pinta-ala on yli tuhat hehtaaria. Alueella on merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä ja yleisen luonnoharrastuksen kannalta. Alue täyttää myös luonnonsuojelulain 11 §:n mukaiset erityiset edellytykset kansallispuiston perustamiselle.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Kansallispuiston laajentamiseksi ei ole laajemmalti tarvetta hankkia yksityisiä alueita. Kansallispuiston sisälle jää kuitenkin eräitä yksityisomistuksessa olevia alueita, jotka on tarkoitus hankkia myöhemmin valtiolle ja

liittää puistoon luonnonsuojelulain 22 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti. Nämä kansallispuistoa täydentävät pinta-alaltaan yhteensä noin 86 hehtaarin suuruiset hankinnat, joiden kustannuksiksi on arvioitu noin 42 600 euroa, on tarkoitus tehdä suojeluohjelmien toteuttamiseksi vuonna 1996 talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa hyväksytyin rahoitusohjelman puitteissa.

Kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma valmistuu puiston perustamiseen mennessä. Kansallispuiston perustamisesta aiheutuvat lisäkustannukset syntyvät lähinnä retkeilyreitistön ja muun palveluvarustuksen laadun ja kapasiteetin parantamisesta. Vuotuisen kustannusten on arvioitu olevan yhteensä noin 380 000 euroa. Pyhätunturin kansallispuiston nykyisiin vastaaviin kustannuksiin verrattuna kustannusten nousu on noin 110 000 euroa vuodessa. Puiston kiinteistönmuodostamis- ja rajojen merkitsemiskustannukset ovat puolestaan noin 30 000 euroa. Kustannuksiin käytetään valtion talousarviossa luonnonsuojelualueiden hoitoon osoitettuja määrärahoja.

Kansallispuiston perustamisella on vaikutuksia myös kunnallistalouteen. Kansallispuisto koetaan merkittäväksi alueen matkailullista kiinnostavuutta lisääväksi tekijäksi. Matkailijamäärien ja matkailutulojen odotetaan puiston perustamisen myötä entisestään kasvavan lähivuosina. Tätä kautta kansallispuiston perustaminen tukee alueen elinkeinoelämää ja työllisyyttä.

Kansallispuiston perustamisella ei ole sannaottavaa vaikutusta metsätalouteen. Puiston metsät kuuluvat valtioneuvoston päätöksen (27.6.1996) mukaisesti vanhojen metsien suojeluohjelman alueisiin, ja ovat siten metsätaloudellisen käytön ulkopuolella. Puiston perustamisella ei muuteta aiempaan suojelupäätökseen perustuvan Pohjois-Suomeen kohdennetun kompensaaion edellytyksiä. Puistoon sisällytettävät soidensuojeluohjelmaan kuuluvat kivennäismaat poistuvat metsätalouuskäytöstä, mutta tällä ei ole merkittävää vaikutusta alueen metsätalouteen.

Kansallispuiston perustamisella ei ole rajoittavia vaikutuksia puiston alueella sijaitsevan Lampivaaran kaivospiirin toimintaan. Lampivaaran lainvoimaisen kaivospiirin kaivosoikeus on voimassa alueella luonnonsuo-

jelulain 71 §:n perusteella. Lainkohdan nojalla luonnonsuojelulaki tai sen nojalla annetut päätökset eivät rajoita sellaisen oikeuden käyttämistä, joka ennen suojelualueen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna oikeutena kohdistuu suojelualueeseen.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Kansallispuiston perustamisella ei ole saattavia organisatorisia eikä henkilöstövaikutuksia.

Vuonna 1938 perustettu Pyhätunturin kansallispuisto on ollut pitkään Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa. Puisto on sittemmin, 13 päivänä kesäkuuta 2001 annetulla valtioneuvoston asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista annetun asetuksen 8 §:n muuttamisesta (546/2001) siirtynyt Metsähallituksen hallintaan. Myös puiston pohjoinen osa-alue, Luoston alue on Metsähallituksen hallinnassa.

Kansallispuiston hallinto-, suunnittelu- ja hoitotoiden työllistävä vaikutus on vuosittain noin 8 henkilötyövuotta.

2.3. Ympäristö- ja muut vaikutukset

Kansallispuiston perustamisella suojeltaisiin pysyvästi Keski-Lapin näkyvin maamerkki, Pyhätunturilta Luostolle ulottuva noin 35 kilometrin pituinen tunturiselänne ja sitä reunustavat laajat yhtenäiset metsäalueet soineen ja vesistöineen. Alueen suojelemisella on huomattavaa merkitystä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Puiston perustamisella turvataan myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelutavoitteita.

3. Asian valmistelu

Senaatin asettama suojametsäkomitea ehdotti Pyhätunturin - Luostotunturin alueita kansallispuistoksi jo vuonna 1910. Esitys ei kuitenkaan johtanut perustamistoimenpiteisiin.

Pyhätunturin alue on vuodesta 1938 lähtien ollut kansallispuistona. Alueen käyttötarkoituksensa pysyisi samana kun se nyt liitetään osaksi

Pyhä-Luoston kansallispuistoa. Pyhätunturin alueeseen liitetään samalla eräitä nykyisen kansallispuiston rajamuutoksiin liittyviä suojelutarkoituksiin hankittuja alueita.

Kansallispuistokomitea ehdotti mietinnössään (komiteanmietintö 1976:88) Luostotunturin alueen perustamista kansallispuistoksi. Alue ei kuitenkaan sisällynyt valtioneuvoston periaatepäätökseen 24 päivänä helmikuuta 1978 maamme kansallispuistoverkon kehittämisestä.

Luoston alue sisältyy valtioneuvoston 27 päivänä kesäkuuta 1996 tekemään päätökseen vanhojen metsien suojeluohjelmasta. Vastaavasti eräät Luoston suoalueet sisältyvät valtioneuvoston 26 päivänä maaliskuuta 1981 tekemään periaatepäätökseen valtakunnallisesta soidensuojelun perusohjelmasta.

Luoston alue sisältyy myös valtioneuvoston 20 päivänä elokuuta 1998 tekemään päätökseen Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymisestä luontodirektiivin mukaisena SCI -alueena.

Metsähallitus on 23 päivänä lokakuuta 1998 tehnyt ympäristöministeriölle esityksen, että Luoston alueen suojelu toteutettaisiin perustamalla kansallispuisto, joka yhdistettäisiin Pyhätunturin kansallispuistoon. Metsähallitus on tähän liittyen myös suorittanut alustavaa säädösvalmistelua muun ohella osallistamalla laajasti maakunnallisia ja paikallisia tahoja.

Pyhätunturin ja Luoston alueiden suojelu tulisi toteuttaa perustamalla alueelle yksi yhtenäinen suojelualue. Alueiden merkitys yleisinä luonnonnähtävyyksinä ja niiden matkailullinen vetovoimaisuus huomioon ottaen suojelu olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa kansallispuistona.

Esityksestä pyydettiin lausunnot oikeus-, valtiovarain-, kauppa- ja teollisuus-, liikenne- ja viestintä- sekä maa- ja metsätalousministeriöltä, Metsähallitukselta, Metsäntutkimuslaitokselta, Lapin ympäristökeskukselta, Lapin liitolta, Lapin TE-keskukselta, Lapin riistanhoitopiiriltä, Pelkosenniemen ja Sodankylän kunnilta, Kemijärven kaupungilta, Paliskuntain yhdistykseltä, Pyhä-Kallion paliskunnalta, Suomen luonnonsuojeluliitto r.y:ltä, Suomen BirdLife ry:ltä ja Kaivosyhtiö Arctic Ametist Oy:ltä.

Lausunnoissa on yleisesti kannatettu Pyhä-Luoston kansallispuiston perustamista. Kansallispuiston perustamisen on katsottu muun ohella lisäävän alueen matkailullista kiinnostavuutta ja sitä kautta parantavan myös alueen työllisyyttä ja toimeentuloa. Eräissä lausunnoissa on kiinnitetty huomiota puiston alueella sijaitsevan kaivoksen toimintaedellytyksiin, sekä metsästysoikeuteen ja poronhoitoon. Lausunnoissa esiintuotujen seikkojen johdosta esityksen perusteluja on täsmennetty.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Pyhä-Luoston kansallispuistosta

1 §. *Kansallispuiston perustaminen*. Pykälässä säädetään luonnonsuojelulain 11 §:n mukaisen Pyhä-Luoston kansallispuiston perustamisesta ja puiston perustamistarkoituksesta.

2 §. *Sijainti ja rajat*. Pykälässä säädetään, että kansallispuisto perustetaan valtion omistamille alueille Sodankylän ja Pelkosenniemen kuntiin sekä Kemijärven kaupunkiin. Kansallispuiston rajat on merkitty esityksen liitteenä olevaan karttaan. Kartalla ei ole eroteltu rajauksen sisällä olevia pienialaisia yksityisiä alueita eikä jakamattomia vesialueita. Nämä eivät sisälly perustettavan kansallispuiston alueisiin.

Kansallispuistoon kuuluvat alueet ovat valtaosin niin sanottua vanhaa valtionmaata. Osa alueista on puolestaan yksityisiltä valtiolle nimenomaisesti luonnonsuojelutarkoituksiin hankittuja tiloja.

3§. *Rauhoitussäännökset*. Pykälässä viitataan luonnonsuojelulakiin, jonka kansallispuistoja koskevat säännökset, kuten rauhoitussäännökset, tulisivat lähes sellaisinaan sovellettaviksi perustettavassa kansallispuistossa. Lain 13 §:ssä ovat kansallispuistoja koskevat rauhoitussäännökset. Lain 14 §:ssä ovat puolestaan yleiset poikkeukset rauhoitussäännöksistä. Niitä sovellettaisiin lukuun ottamatta pykälän 1 momentin 8 kohtaa, joka koskee merenkulun turvalaitteita ja vesistön kulkuväyliä. Lain 15 §:ssä ovat luvanvaraiset poikkeukset kansallispuistojen rauhoitus-

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Lain säätämisen jälkeen on tarkoitus muuttaa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonsuojelusta annettua asetusta (932/1981) siten, että asetuksen Pyhätunturin kansallispuistoa koskevat kohdat kumotaan.

säännöksistä.

4 §. *Tarkemmat säännökset*. Pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

1.2. Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 1 §:n 1 momentin B kohdan ja 9 §:n kumoamisesta

Pyhätunturin kansallispuisto, jonka alueet sisältyvät kokonaisuudessaan nyt perustettavaan Pyhä-Luoston kansallispuistoon, on perustettu eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetulla lailla (83/1938). Laista ehdotetaan kumottaviksi kaikki Pyhätunturin kansallispuistoa koskevat kohdat.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Luonnonsuojelulain 16 §:n mukaan asetuksella voidaan säätää aluekohtaisista poikkeuksista kansallispuiston rauhoitussäännöksiin. Lainkohdan nojalla on tarkoitus antaa Pyhä-Luoston kansallispuistoa koskeva valtioneuvoston asetus, jolla ensinnäkin turvataisiin paikallisten asukkaiden perinteisiä oikeuksia.

Paikallisten asukkaiden perinteiset oikeudet koskevat puistossa harjoitettavaa poronhoitoa sekä kalastusta ja metsästystä. Paikallisilla asukkailla tarkoitetaan kunnassa vakituisesti asuvia asukkaita. Puiston alueeseen ei kuulu saamelaisalueita.

Poronhoidon harjoittaminen poronhoitolain (848/1990) mukaisesti on kansallispuistossa sallittu suoraan luonnonsuojelulain 14 §:n 1 momentin 6 kohdan perusteella. Siten poronhoidon harjoittamista ei ole tarpeen turvata erikseen asetuksella.

Kalastuksen osalta puistossa noudatettiin nykyistä käytäntöä. Onkiminen ja pilkkiminen on kansallispuistossa sallittu luonnonsuojelulain 14 §:n 5 kohdan nojalla. Muu kalastus olisi puiston alueella edelleen sallittua Metsähallituksen luvalla. Puiston alueella ei kuitenkaan ole kalastuksen kannalta erityisen merkittäviä vesiä.

Edellä poronhoidosta ja kalastuksesta todetun johdosta asetuksella olisi tarpeen turvata paikallisten asukkaiden perinteisiä oikeuksia vain metsästyksen osalta.

Metsästyksen on asetuksen säännöksellä tarkoitus sallia paikallisille asukkaille kansallispuistossa oman kuntansa alueella lukuun ottamatta alueita, jotka on syytä rauhoittaa luonnonsuojelullisista syistä ja retkeilijöiden turvallisuuden vuoksi. Metsästyksalueet sijoituivat pääosin alueen syrjävyöhykkeelle, jonne ei ole tarkoitus ohjata retkeilijöitä eikä rakentaa palvelurakenteita. Metsästyksen piiriin jäisivät kaikki metsästyksen kannalta tärkeimmät alueet, kuten hirville ja pienriistalle merkittävät alueet. Rauhoitusalueilla, jotka kattaisivat pinta-alaltaan noin puolet puiston alueista, liikkuu noin 90 % puiston alueen vierailijoista. Rauhoitusalueisiin sisältyisi myös suuri osa luonnonsuojelullisesti merkittävimmistä alueista, kuten Pyhäjokivarren ja Pyhäntunturin kurut sekä Tunturiaapa. Asetuksen liitteeksi on tarkoitus ottaa kartta, jossa on lähemmin osoitettu metsästykselle sallitut ja siltä kielletyt alueet.

Kansallispuiston alueen kallioperässä esiintyy paikoin ametistia ja muita kvartsin korvikiksi sopivia värimuunnoksia. Ametisti-esiintymät ovat osa alueen geologista monimuotoisuutta. Kansallispuiston sisällä keskeisellä paikalla sijaitsee noin 16 hehtaarin suuruinen Lampivaaran kaivospiiri, jossa louhitaan ametistia ja harjoitetaan siihen liittyvää matkailun ohjelmaläpälaittoimintaa. Kaivospiirillä on huomattava vaikutus alueen matkailukohteena.

Kaivoksen toiminta on tarkoitus turvata kansallispuiston perustamisen yhteydessä.

Ottaen huomioon perustettavan kansallispuiston pysyvyys ja kaivospiirin tilapäisyys, sekä kaivostoiminnan toimintaedellytysten säilyminen, kaivoksen aluetta ei ole tarkoituksenmukaista rajata kansallispuiston alueen ulkopuolelle.

Luonnonsuojelulain 71 §:n mukaan luonnonsuojelulaki tai sen nojalla annetut päätökset eivät rajoita sellaisen oikeuden käyttämistä, joka ennen suojelualueen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna oikeutena kohdistuu suojelualueeseen. Lampivaaran kaivospiiriä koskeva päätös on lainvoimainen, joten luonnonsuojelulain 13—15 §:n mukaiset kansallispuistoa koskevat rauhoitussäännökset tai muut lain rajoitukset eivät koske kaivospiirin aluetta.

Lampivaaran kaivospiirin oheispalveluiden toiminta ulottuu kuitenkin eräiltä osin kaivospiirin rajojen ulkopuolelle, jossa edellä mainitut lain rauhoitussäännökset ovat voimassa. Tästä johtuen kaivospiirin ja siihen liittyvien oheispalvelujen toiminta näilläkin alueilla on tarpeen turvata säätämällä siitä erikseen valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin Lampivaaran kaivospiiriä koskevat poikkeukset luonnonsuojelulain 13—15 §:n rauhoitussäännöksistä Natura 2000 -alueen tarkistettua rajausta vastaavalla alueella.

Lampivaaran kaivoksen alue sisältyi valtioneuvoston 20 elokuuta 1998 tekemän päätöksen mukaiseen Natura 2000 -alueeseen. Korkein hallinto-oikeus palautti kuitenkin päätöksellään (14.6.2000 t. 1642) asian Lampivaaran kaivospiirin ja sen tieyhteyksien osalta uudelleen käsiteltäväksi. Tämän johdosta valtioneuvosto päätti 22 tammikuuta 2004 tarkistaa Luoston Natura 2000 -alueen rajausta siten, että kaivospiirin alue rajattiin osittain Natura 2000 -alueen ulkopuolelle.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Pyhä-Luoston kansallispuistosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansallispuiston perustaminen

Keski-Lapin edustavimman tunturijakson sekä tähän liittyvien, luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden metsä- ja suoalueiden ja niillä esiintyvien eliölajien suojelemiseksi sekä retkeilyä, tutkimusta ja opetusta varten perustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen Pyhä-Luoston kansallispuisto.

2 §

Sijainti ja rajat

Pyhä-Luoston kansallispuistoon kuuluu noin 14 200 hehtaaria valtion omistamia alueita, jotka sijaitsevat Sodankylän ja Pelkosenniemen kunnissa sekä Kemijärven kaupungissa. Kansallispuiston rajat on merkitty punaisella viivalla tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

3 §

Rauhoitussäännökset

Pyhä-Luoston kansallispuistoon sovelletaan, mitä luonnonsuojelulain 13—15 §:ssä säädetään rauhoituksesta, lukuun ottamatta 14 §:n 1 momentin 8 kohtaa.

4 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 200 .

2.

Laki

eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain 1 §:n 1 momentin B kohdan ja 9 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

sellaisena kuin näistä ensin mainittu lainkohta on laissa /2004.

Tällä lailla kumotaan eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 18 päivänä helmikuuta 1938 annetun lain (83/1938) 1 §:n 1 momentin B kohta ja 9 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 200 .

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*